

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ.

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ...

Τι είναι επικοινωνία; Είναι αποκλειστικά η χρήση των λέξεων σε μια επίσημη γλώσσα; Σίγουρα όχι! Είναι κάτι παραπάνω. Είναι το μέσο με το οποίο οι άνθρωποι συνδέονται με το περιβάλλον και τους συνανθρώπους τους. Είναι ο τρόπος με τον οποίο ο ένας προσπαθεί να προσεγγίσει τον άλλο. Η επικοινωνία είναι σύνδεσμος!

Τα άτομα που είναι τυφλοκωφά αξίζουν να συνδέονται όπως όλοι οι άλλοι. Αξίζουν μια καλύτερη αντιμετώπιση. Αξίζουν να εκφράζουν τις απόψεις τους με όποια μορφή επικοινωνίας μπορούν. Με τη γλώσσα, τα χέρια, τις κινήσεις του σώματος, τα μάτια, με τη σιωπή!

Η επικοινωνία είναι πολύ σημαντική σε οποιοδήποτε επίπεδο αυτή μπορεί να αναπτυχθεί. Το να έχει ένας τυφλοκωφός έστω και μειωμένη επικοινωνιακή ικανότητα, κάνει τη ζωή του καλύτερη. Το να μεγιστοποιούμε ως εκπαιδευτές την επικοινωνιακή ικανότητα του, επιβεβαιώνει την ομαλή ένταξη του ατόμου στο κοινωνικό του περιβάλλον. Του δίνει τη δυνατότητα να κοντρολάρει τη δική του ζωή και να επηρεάζει το τι συμβαίνει σε αυτόν και στους άλλους.

Πώς ένα τυφλοκωφό παιδί θα λάβει ζωτική πληροφόρηση για την ανάπτυξη της επικοινωνίας. Η αίσθηση της αφής είναι μια λογική επιλογή αφού παρέχει την περισσότερη πληροφόρηση από τις τρεις κοντινές αισθήσεις. Παρ' όλα αυτά, η αφή είναι λιγότερο αποτελεσματική και από την όραση ή την ακοή για τη συγκέντρωση πληροφοριών (Freeman,1985, Warren,1984), και είναι απαραίτητη για να συμπληρώσει τη χρήση του αγγίγματος με κάθε υπολειπόμενη ακοή ή όραση την οποία έχει το παιδί, και να χρησιμοποιήσει κινητικές εμπειρίες, γεύση και όσφρηση που θα βοηθήσουν το παιδί να αποκτήσει πληροφορίες και να αναπτύξει επικοινωνιακές ικανότητες. Για τα περισσότερα παιδιά που είναι τυφλοκωφά, η ανάπτυξη της επικοινωνίας ενισχύεται με αυτή πληροφόρηση.

- Κάθε παιδί είναι ένας μοναδικός χαρακτήρας, μια μοναδική προσωπικότητα που επικοινωνεί με διαφορετικούς και μοναδικούς τρόπους.
- Δεν υπάρχει μια συγκεκριμένη μέθοδος που να λειτουργεί σε όλα τα παιδιά
- Παρόλο που οι μέθοδοι πρέπει να ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε παιδιού, η ανάπτυξη ενός προγράμματος θα πρέπει να αγκαλιάσει ο,τιδήποτε κοινό υπάρχει.

Το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει, είναι ένα **αναλυτικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων τυφλοκωφών παιδιών σχολικής ηλικίας**. Η εφαρμογή του στοχεύει στη βελτίωση των ικανοτήτων των τυφλοκωφών μαθητών να επικοινωνούν σε καθημερινές καταστάσεις και όχι στη διδασκαλία της γλώσσας. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει το πρόγραμμα χρησιμοποιούνται με τη **μορφή παιχνιδιού**.

Μέσω των παιχνιδιών το τυφλοκωφό άτομο αναπτύσσει βασικούς νόμους που χρειάζονται για την επικοινωνία με την κοινωνία. Είναι σημαντικό να κοιτάξουμε για διαφορετικούς σχετικούς τρόπους με τους οποίους μπορούμε να αναπτύξουμε κοινωνική επικοινωνία με τα τυφλοκωφά άτομα. Παίζοντας το τυφλοκωφό παιδί γίνεται ικανό να:

- θυμάται
- φαντάζεται
- αποθηκεύει γνώσεις
- ταξινομεί τις εμπειρίες του
- χτίζει ιδέες και να αναπτύσσει επικοινωνία και γλώσσα.

Το τυφλοκωφό άτομο συχνά δείχνει ότι ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο παιχνίδι, με το να:

- αρχίζει αυτό την πρώτη κίνηση
- μιμείται τους ήχους του παιχνιδιού
- μιμείται κινήσεις από το παιχνίδι
- δείχνει ένα συγκεκριμένο μέρος του σώματος που αυτό αισθάνεται το παιχνίδι
- δείχνει ένα στοιχείο από το παιχνίδι που αναπαριστά το παιχνίδι ολόκληρο.

Τα παιχνίδια αυτά δημιουργούν καταστάσεις εκμάθησης για:

- αμοιβαία δραστηριότητα
- αμοιβαία προσοχή
- ανάπτυξη τρόπων με τους οποίους δίνουμε και παίρνουμε μηνύματα.

3.2. ΣΚΕΨΕΙΣ...

8 Ερωτήσεις σχετικές με το μαθητή και το προτεινόμενο αναλυτικό πρόγραμμα:

1. κινητικές απαιτήσεις... Έχει ο μαθητής ένα προφορικό κίνητρο ή καλές κινητικές ικανότητες ικανές για να χρησιμοποιήσει αυτό το πρόγραμμα;
2. Προσαρμοστικότητα στις θέσεις... Θα είναι ο μαθητής ικανός να χρησιμοποιήσει αυτό το πρόγραμμα σε όλες τις θέσεις; (για μαθητές με σημαντικές κινητικές αναπηρίες)
3. Απτά χαρακτηριστικά... χρησιμοποιεί πρωταρχικά ο μαθητής το άγγιγμα για να αντιλαμβάνεται αντικείμενα; Είναι αυτό το πρόγραμμα απτά διακριτικό;
4. Η σκοπιμότητα της επικοινωνίας..... επικοινωνεί τώρα ο μαθητής με σκοπό; Εάν όχι, τα συμβολικά συστήματα δεν είναι κατάλληλα. Κοιτάξτε πρώτα τα μη συμβολικά συστήματα.
5. Αντιληπτικότητα..... επιτρέπει αυτό το πρόγραμμα τις επικοινωνιακές ανάγκες του παρόντος και αυτές του κοντινού μέλλοντος σε όλους τους μαθητές; Μπορεί ο μαθητής να είναι ικανός να λέει τι χρειάζεται και τι θέλει να πει;
6. Ελαστικότητα..... μπορεί εύκολα μια νέα δραστηριότητα να προστεθεί στο πρόγραμμα; Είναι κάποιος διαθέσιμος να το κάνει όταν χρειαστεί;
7. Απαιτήσεις των συντρόφων..... είναι οι δυναμικοί σύντροφοι της επικοινωνίας πιθανόν να θέλουν να ανταποκριθούν στη χρησιμοποίηση αυτού του προγράμματος; Θα το κατανοήσουν;
8. Προσωπική προτίμηση..... θα θέλει ο μαθητής να χρησιμοποιήσει αυτό το πρόγραμμα; Αν όχι, θα θελήσει ο μαθητής να το κάνει μια φορά ώστε να μάθει πως αυτό χρησιμοποιείται;

Η επιλογή των λειτουργικών δραστηριοτήτων του αναλυτικού προγράμματος.

Όταν επιλέγετε δραστηριότητες για να τις συμπεριλάβετε στο πρόγραμμα ενός μαθητή είναι σημαντικό να λάβετε υπόψη σας:

- τις προτεραιότητες της οικογένειας,
- την πρακτικότητα μιας δραστηριότητας,
- τη χρησιμότητά της στο μέλλον
- την ανάγκη
- τη συχνή της χρήση και
- το εάν η δραστηριότητα χτίζεται ανάλογα με τις αντοχές του μαθητή και τα ενδιαφέροντά του.

Διδάσκοντας δραστηριότητες σε φυσικά περιεχόμενα, μειώστε στο ελάχιστο τη χρήση των κουραστικών εμπειριών και επικεντρωθείτε σε λειτουργικές ικανότητες, για πχ. κάνοντας αγορές σε ένα πραγματικό σούπερ μάρκετ.

Μπορεί να είναι χρήσιμο ωστόσο το παίξιμο ρόλων και η πρακτική των επικοινωνιακών ικανοτήτων σε κάποιες τοποθεσίες της κοινότητας. Ο συγχρονισμός είναι επίσης σημαντικός. Για παράδειγμα έχετε ένα μαθητή ο οποίος εξασκείται στο να βάζει το παλτό του. Η δραστηριότητα αυτή πρέπει να πραγματοποιείται όταν υπάρχει λόγος για να το κάνει.....

Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς.

Για την επιτυχή εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος οι εκπαιδευτικοί πρέπει να:

1. συναναστρέφεστε συχνά και με συνέπεια
2. χρησιμοποιείτε πολυαισθητήρια πληροφόρηση
3. επικεντρωθείτε σε εξατομικευμένη αλληλεπίδραση.
4. θέτετε δομή, επαναλήψεις και ρουτίνες.
5. ενθαρρύνετε ευθέως την επικοινωνία μεταξύ των συμμαθητών.

3.3. ΒΗΜΑΤΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ...

ΤΑ 5 ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

ΒΗΜΑ 1: συλλέξτε βασικές πληροφορίες.

- εκτιμήστε τις ικανότητες του μαθητή και τις ανάγκες
- εκτιμήστε το πώς επικοινωνεί ο μαθητής
- εκτιμήστε τις λειτουργίες στις επικοινωνιακές συμπεριφορές του μαθητή
- εκτιμήστε τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος.

ΒΗΜΑ 2: επιλέξτε το επικοινωνιακό σύστημα που θα χρησιμοποιήσετε.

- ταιριάξτε την επικοινωνία του μαθητή. Ταιριάξτε τους τύπους και τις λειτουργίες που χρησιμοποιούνται από το μαθητή, για τις ικανότητές του και τις ανάγκες του.
- Ταιριάξτε την επικοινωνία αυτού που παρέχει την υπηρεσία. Ταιριάξτε τις λειτουργίες που χρησιμοποιούνται από το δότη υπηρεσίας στις ικανότητες και τις ανάγκες του μαθητή.
- Λάβετε υπόψη σας και άλλους παράγοντες, όπως:
 1. χρησιμοποιήστε την ομαδική λήψη αποφάσεων
 2. συμπεριλάβετε την οικογένεια σαν ένα μέλος της ομάδας
 3. επικεντρωθείτε σε κατάλληλες ικανότητες της ηλικίας
 4. δώστε έμφαση σε λειτουργικά καθήκοντα και υλικά
 5. χρησιμοποιήστε φυσικά περιβάλλοντα για την εκπαίδευση.

ΒΗΜΑ 3: σχεδιάστε το επικοινωνιακό πρόγραμμα.

ΒΗΜΑ 4: αρχίστε να χρησιμοποιείτε το πρόγραμμα.

ΒΗΜΑ 5: ξανά εκτιμήστε το πρόγραμμα.

3.4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ...

Η εκτίμηση πρέπει να βρίσκεται πάντα στο κέντρο της εκπαίδευσης κάθε παιδιού. Χωρίς κατανητές πληροφορίες για τις ικανότητες και τις ανάγκες ενός μαθητή, πώς μπορεί ο σχεδιασμός ενός αναλυτικού προγράμματος να ωφελήσει στο μέγιστο;

Η εκτίμηση θα πρέπει να είναι συνεχόμενη και δυναμική.

Σκοπός της εκτίμησης είναι η εύρεση μεθόδων που να αυξάνουν τις ευκαιρίες και όχι να θεραπεύουν ελλείψεις.

Οι πληροφορίες για το μαθητή συλλέγονται με παρατήρηση, συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια.

A.] Η παρατήρηση της συμπεριφοράς είναι η πιο χρήσιμη μέθοδος εκτίμησης. Μπορεί να είναι μια παραγωγική μέθοδος εκτίμησης αν μερικά κριτήρια έχουν εγκατασταθεί ώστε να καθοδηγήσουν τις παρατηρήσεις (Curtis & Donlon, 1985).

Ο εκτιμητής θα πρέπει να είναι ικανός να ξεχωρίσει σχετικές συμπεριφορές και ικανότητες και να αναγνωρίσει τις ποικιλίες τους μεταξύ εκατοντάδων επεισοδίων, συνεπειών και γεγονότων τα οποία συμβαίνουν σε μια παρατηρητική περίοδο. Γι αυτό οι παρατηρήσεις συμπεριφοράς τυφλοκωφών μαθητών, πρέπει να ακολουθούν τις παρακάτω οδηγίες:

1. οι σκοποί των παρατηρήσεων είναι προοδευτικά καλά διαχωρισμένοι ώστε οι παρατηρήσεις να είναι σχετικές με συγκεκριμένες ερωτήσεις και θέματα.
2. οι παρατηρήσεις των μαθητών διεξάγονται και αναλύονται σε πολλά φυσικά περιεχόμενα και καταστάσεις.
3. οι παρατηρήσεις γίνονται σε περισσότερες από μία περιστάσεις.
4. οι παρατηρήσεις επικεντρώνονται σε δεκτική και εκφραστική επικοινωνία, όταν ο μαθητής έχει φυσιολογικές ευκαιρίες να αλληλεπιδράσει κοινωνικά.
5. οι παρατηρήσεις γίνονται στο σύνολο των ρουτινών συμπεριφοράς, περισσότερο από ότι σε απομονωμένες επικοινωνιακές διαδικασίες ή σε συνθετικά ικανοτήτων. Και
6. οι παρατηρήσεις γίνονται για να αναγνωρίσουν παράγοντες στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον το οποίο μπορεί να επηρεάσει τις επικοινωνιακές συμπεριφορές.

B.] η συνέντευξη δίνει μια ιστορική άποψη για το μαθητή και μπορεί να γίνει από τα μέλη της οικογένειας, τους εκπαιδευτές, το προσωπικό που δίνει φροντίδα, τους θεραπευτές... σημαντικές είναι οι πληροφορίες που συλλέγονται για τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεται ο μαθητής σε διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια.

Γ.] καταθέτουμε ενδεικτικά δύο **ερωτηματολόγια** που αποτελούν χρήσιμα εργαλεία καλής εκτίμησης.

1^ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.

ΑΠΟ ΤΟ HELEN KELLER NATIONAL CENTER.

«Πώς μπορούμε να συλλέξουμε χρήσιμες πληροφορίες για άτομα που είναι τυφλοκωφά;»

πότε άρχισε η αναπηρία της ακοής;

- ήταν εκ γενετής
- εμφανίστηκε πριν αρχίσει το παιδί να μιλάει
- μετά αφού μίλησε, και σε τι ηλικία;
- είναι άγνωστο το πότε.

το μέγεθος της αναπηρίας της ακοής.

- ελάχιστη (26-45db)
- μεσαία (46-70)
- σοβαρή(71-90)
- πάρα πολύ σοβαρή(91-110)
- μη ικανή να την τεστάρεις - χρησιμοποιεί ακουστικά
- μη ικανή να την τεστάρεις - δεν χρησιμοποιεί ακουστικά
- είναι άγνωστο

η πρόγνωση της αναπηρίας της ακοής.

- σταθερή
- συνεχίζεται σταδιακά
- κάνει διακυμάνσεις
- άγνωστη

πότε άρχισε η αναπηρία της όρασης.

- ήταν εκ γενετής
- εμφανίστηκε αργότερα στη ζωή, σε τι ηλικία;.....
- άγνωστο

το μέγεθος της αναπηρίας της όρασης.

- λίγο 20/70 - 20/200
- νομικά τυφλός 20/200
- λεπτή αντίληψη μόνο
- τελείως τυφλός
- μη ικανή να την τεστάρεις - χρησιμοποιεί βοηθητικά όρασης
- μη ικανή να την τεστάρεις - δεν χρησιμοποιεί βοηθητικά όρασης
- είναι άγνωστο

η πρόγνωση της αναπηρίας της όρασης.

- σταθερή
- συνεχίζεται σταδιακά
- κάνει διακυμάνσεις
- άγνωστη

Αιτιολογία και διαγνωστικές πληροφορίες.

αιτία για αναπηρία στην όραση.....

αιτία για αναπηρία στην ακοή.....

σύνδρομο.....

Μέθοδοι Επικοινωνίας.

Παρακαλώ σημειώστε τις αρχικές μεθόδους που το τυφλοκωφό άτομο χρησιμοποιεί για να επικοινωνήσει. Α.] για να εκφράσει επικοινωνία στους άλλους, και Β.] για να λάβει πληροφορίες από τους άλλους. Δίνονται 20 επιλογές και πρέπει να τσεκάρουμε 5 μεθόδους για την εκφραστική επικοινωνία και 5 για τη λαμβάνουσα επικοινωνία:

1. συμπεριφορά
2. η γραφή Braille
3. ηλεκτρονικός υπολογιστής
4. χειρονομίες
5. ακοή
6. οδηγός αλφαβήτας
7. εικόνες, πίνακας
8. δακτυλογία
9. σύμβολα αντικείμενα
10. διάβασμα
11. αμερικανική νοηματική
12. αγγλική νοηματική
13. διάλογος
14. διαβάζει το διάλογο
15. tadoma
16. τηλεαφή
17. το να πληκτρολογείς
18. ήχοι από συσκευές
19. γράψιμο
20. κάτι άλλο.

Προσθετικές συσκευές.

Παρακαλώ σημειώστε τις προσθετικές συσκευές που το τυφλοκωφό άτομο χρησιμοποιεί:

- βοηθητικά για την ακοή
- γυαλιά
- φακοί επαφής
- προσθετικά ματιών
- ορθοπεδικές προσθέσεις
- εμφύτευμα του κοχλία
- βοηθητικές ακουστικές συσκευές
- άλλες συσκευές και ποιες είναι αυτές

Υπηρεσίες.

Το άτομο πρόσφατα λαμβάνει υπηρεσίες ναι; ή όχι;

Αν ναι, ποιο είναι το γραφείο που του δίνει υπηρεσίες;.....

Διεύθυνση.....

Περιοχή.....

Τηλέφωνο.....

Κωδικός.....

2^ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....

- Το παιδί από στιγμή σε στιγμή προσπαθεί να εντοπίσει ορατά αντικείμενα;
- ποια αντικείμενα;
- κάτω από ποιες καταστάσεις;
- πού ήταν το αντικείμενο σε σχέση με το παιδί;
- πόσο συχνά συμβαίνει αυτό;
- Ανταποκρίνεται στις ακτίνες του ήλιου με το να ανοιγοκλείνει τα μάτια του, να βάζει τα δάχτυλά του μπροστά στα μάτια του, ή με κάποια άλλη συγκεκριμένη συμπεριφορά;
- προτιμάει κάποιο χρώμα από κάποιο άλλο και ποιο είναι αυτό;
- Τι συμβαίνει όταν ένα αντικείμενο κινείται στη μια πλευρά του παιδιού ή όταν το αντικείμενο απομακρύνεται απ το παιδί καθώς αυτό προσπαθεί να το φτάσει;
- Σε τι απόσταση μπορεί το παιδί να αναγνωρίσει τη μητέρα του ή κάποιο άλλο γνωστό πρόσωπο, σε μια άγνωστη κατάσταση, σε ένα άγνωστο περιβάλλον;
- πώς το παιδί εξερευνά ένα αντικείμενο;
- Μπορεί να κάνει διαχωρισμούς των αντικειμένων ανάλογα με το μέγεθος το χρώμα και το σχήμα;
- Το παιδί μετακινεί τα μάτια του και το κεφάλι ακολουθώντας τις κινήσεις μιας ακτίνας φωτός ή ενός αντικειμένου ή ενός ανθρώπου;
- Το παιδί ανοιγοκλείνει τα μάτια του ή τα κλείνει τελείως σε νέες καταστάσεις που τον φοβίζουν;
- Το παιδί κλείνει τα μάτια όταν κάποιος τον ακουμπήσει;
- Το παιδί σου έχει οπτική επαφή με σένα;
- Ενδιαφέρεται για κάποια συγκεκριμένα αντικείμενα και τα κοιτάζει επίμονα με τα μάτια του;
- Αρπάζει γρήγορα τα αντικείμενα και με ασφάλεια;
- Μπορεί να ταιριάζει τα μέρη του σώματός του με τα μέρη του σώματος του εκπαιδευτή, με τα μέρη του σώματος μιας κούκλας, και με τα συμβολικά μέρη μιας φωτογραφίας;

3.5. Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ...

Ο σκοπός του αναλυτικού προγράμματος επικοινωνίας, είναι η βελτίωση των ικανοτήτων των τυφλοκωφών μαθητών να επικοινωνούν σε καθημερινές καταστάσεις με το να:

1. αυξήσει τις ευκαιρίες που έχει ένα παιδί για να επικοινωνεί.
2. αυξήσει τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ένα παιδί επικοινωνεί.
3. αυξήσει τους διαφορετικούς λόγους για τους οποίους ένα παιδί επικοινωνεί.
4. αυξήσει τον αριθμό δραστηριοτήτων, αντικειμένων και προσώπων με τα οποία ένα παιδί επικοινωνεί.

Οι στόχοι:

1. προσδιορίζονται στα πλαίσια του σκοπού.
2. περιγράφουν με ακρίβεια τα επιδιωκόμενα.
3. είναι σαφείς.
4. είναι λογικοί.
5. είναι εξατομικευμένοι.
6. βασίζονται σε υπάρχουσες δεξιότητες.

Ο προσδιορισμός των στόχων γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία:

1. επιλογή ενός γενικού στόχου με βάση όσα έχουν συμφωνηθεί από την εκπαιδευτική ομάδα και τους γονείς.
2. επιλογή δραστηριότητας που εμπεριέχει τις δεξιότητες εκείνες οι οποίες είναι απαραίτητες στο μαθητή για την επίτευξη του στόχου.
3. εντοπισμός των δραστηριοτήτων που ήδη έχει κατακτήσει ο μαθητής και οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν ως βάση για το σχεδιασμό της νέας δραστηριότητας. Στη νέα δραστηριότητα προστίθεται μόνο μια παράμετρος - τη φορά, έτσι ώστε ο μαθητής να μπορεί εύκολα να αποκτήσει τη νέα δεξιότητα - στόχο.
4. ορισμός ενός χρήσιμου στόχου στην καθημερινή ζωή.
5. σχεδιασμός της διδασκαλίας της δραστηριότητας.

3.6. ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ...

1. ΝΑ ΑΠΑΙΤΕΙ

- Αντικείμενα
- Αγαπημένα παιχνίδια
- Δραστηριότητες
- Περισσότερο...
- Βοήθεια για την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας
- Επιλογές

2. ΝΑ ΑΡΝΕΙΤΑΙ

- Αντικείμενα
- Δραστηριότητες
- Συναναστροφή με κάποια συγκεκριμένα άτομα
- Συγκεκριμένα φαγητά

3. ΝΑ ΟΝΟΜΑΖΕΙ

- Αντικείμενα
- Πρόσωπα
- Δραστηριότητες
- Τον εαυτό του
- Το τέλος μιας δραστηριότητας

4. ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- για αντικείμενα

- για πρόσωπα
- για δραστηριότητες
- για κάτι αρεστό
- για κάποιο συγκεκριμένο χώρο
- για κάτι αστείο εκφράζοντάς το με χιούμορ

5. ΝΑ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

- Προσδοκία
- Φόβο
- Σύγχυση
- Πόνο
- Ευχαρίστηση

6. ΝΑ ΠΑΙΡΝΕΙ ΜΕΡΟΣ ΣΕ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

- Να παίρνει μέρος σε συζητήσεις
- Να εκφράζει απορίες
- Να απαντά σε ερωτήσεις
- Να περιμένει τη σειρά του για να πάρει το λόγο.

3.7. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ...

Η διδασκαλία των λειτουργικών ικανοτήτων περιλαμβάνει:

- παρουσίαση του μοντέλου στο μαθητή και το πώς να διαχειρίζεται μια δραστηριότητα. Για μαθητές με λίγη όραση και ακοή χρησιμοποιήστε πλήρη απτική καθοδήγηση και κινηθείτε με αυτούς χρησιμοποιώντας καθοδήγηση «το χέρι πάνω από το χέρι». Για μαθητές με κάποια όραση ή με ακοή ή και με τα δύο, χρησιμοποιήστε κοντινή οπτική έκθεση, με αφή σαν ενισχυτική αίσθηση για να κάνετε ξεκάθαρες συγκεκριμένες κινήσεις ή ιδέες.
Καθώς μοντελάρετε εξηγήστε αναλυτικά τι κάνετε και γιατί, χρησιμοποιώντας τον πιο αποτελεσματικό τρόπο επικοινωνίας(λόγο, σινιάλα, ένδειξη μιας εικόνας από τον πίνακα λεξιλογίου του μαθητή, χειρονομίες,...)
- κάνετε πρακτική μετά από αρχική καθοδήγηση, ενισχύοντας τις νέες δραστηριότητες με το να τις κάνετε ξανά και ξανά με το μαθητή, μέχρις ότου τα σχέδια της δραστηριότητας και η επικοινωνία σχετικά με αυτές γίνουν αυθόρμητες. Για κάποιους μαθητές μόνο μέρη από δραστηριότητες θα γίνουν αυθόρμητα. Αφήστε τους μαθητές να κάνουν αυτά τα μέρη ανεξάρτητα και βοηθήστε τους με τα υπόλοιπα.
- Ενσωματωμένες καταστάσεις και ρουτίνες που απαιτούν τις ικανότητες. Σχεδιάστε την καθοδηγητική μέρα, έτσι ώστε οι πιο ζωτικές λειτουργικές ρουτίνες, φυσιολογικές και με προσδοκία να συμπεριλαμβάνονται. Οι μαθητές είναι πολύ πιθανό να επεξεργαστούν λειτουργικές δραστηριότητες με επιτυχία, αν οι δραστηριότητες είναι ρουτίνας, προβλεπόμενες και γεμάτες νόημα, σε μια καθημερινή βάση.

3.8. ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ...

Τα ακόλουθα είναι 4 χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη για να επιτύχουμε αποτελεσματικές αλληλεπιδράσεις διδασκαλίας:

1. η επικοινωνία θα πρέπει να συμβαίνει με πολλούς διαφορετικούς ανθρώπους.
2. οι επικοινωνιακές ανταλλαγές θα πρέπει να συμβαίνουν συχνά.
3. όλοι οι επικοινωνιακοί σύντροφοι θα πρέπει να γνωρίζουν ή να διδαχθούν τους τύπους της δεκτικής και εκφραστικής επικοινωνίας του μαθητή.
4. κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων, συστηματικές διαδικασίες θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να επεκτείνουν το επικοινωνιακό σύστημα του μαθητή.